Ao. 1856 Zaturdag. No. 27. 1 Maart.

SURINAAMSCHE COURANT EN GOUVERNEMENTS ADVERTENTIE BLAD.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 27 Februarij 1856.

Bij Gouvernements-resolutie van den 25n. dezer maand No. 234, is aan de Gezusters Juda vergund, om het bedrijf van *Koffijhuis- en Biljarthoudsters* in het huis aan den *Waterkant* La. A No. 166 uit te oefenen.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.
27 Feb. Van het slavenkind *Ugenia*, geboren in 1848, dochter van *Lavinia*, toebehoorende aan D. A. Du Cloux.
» » Van den slaaf *Jemmes*, geboren in 1829, zoon van *Anna*, toebehoorende aan plantaadje *Hooijland*, divisie *beneden Commewijne*.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.
Tweede afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Aanzoek voor Vrijgeving.

1856.
29 Feb. Van de slavin *Carolina*, geboren in 1784, waarvan de moeder onkend is, toebehoorende aan Joseph Nunes (nu boedel).
» » Van den slaaf *Heintje*, geboren in 1831, zoon van *Moffina*, toebehoorende voor den vrijdom aan B. C. van den Ende.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.
Eerste afkondiging.

Gouvernements - Secretarie.

Paramaribo, den 29 Februarij 1856.

Bij Gouvernements-resolutie van heden No. 254, is, onder de nadere goedkeuring des Konings, de Heer J. de Jong benoemd tot 1n. *Luitenant* bij de Schutterij te *Paramaribo*, tevens *Adjudant* van den Gouverneur.

De waarnemende Gouvernements-Secretaris,
E. A. VAN EMDEN.

Burgerlijke Stand.

Paramaribo, den 29 Februarij 1856.

Op heden zijn in ondertrouw opgenomen: Willem van Bergen en Esther Nunes.

De Adjunct Ambtenaar van den Burgerlijken Stand,
A. F. VAN AMSON.
Eerste afkondiging.

POLITIE.

Gedurende de afgeloopene week is bij de Politie opgaaf gedaan, dat zich uit de stad en hare omstreken hebben verwijderd:

1o. De slavin *Sina*, aankomende E. van Macintosh.
2o. De slaaf *Saul*, aankomende den houtgrond *Berlijn*.
3o. De slaaf *Jack*, aankomende G. F. Henkel nom. ux., laatst gewerkt hebbende op den grond *Nooit gedacht* (divisie *Boven Suriname*).
4o. De slaaf *Dirk*, aankomende den minderjarige W. Balsem.
en 5o. De slaaf *Frans*, aankomende F. Neumann.

Terwijl sedert 1 Januarij d. j. als afwezig zijn opgegeven:

1o. De slaaf *Abraham*, aankomende J. Fernandes Jr.
2o. De slavinnen *Wilhelmina* en *Dido*, aankomende den grond *Elisabethshoff*, in dienst van E. J. S. Stugern.
en 3o. De slavin *Caro*, aankomende Helena Schmidt geb. Mengel.

Elk en een iegelijk wordt ernstig aangemaand, om voorzeide slaven niet op te houden, te huisvesten, of voor zich te doen arbeiden, daar men zich door zoodanige handelwijze zou blootstellen aan de straffen bij de Publicatie van 5 Februarij 1834, G. B. No. 1, vastgesteld.

Paramaribo, den 29 Februarij 1856.

De Procureur Generaal,
J. Æ. LISMAN.

Transport.

(2521) Den 27sten Februarij 1856. J. Robinson, aan C. Phreijshum, van de plantaadje *Sara Maria*, gelegen aan de rivier *Saramacca*.

Paramaribo, den 27 Februarij 1856.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

Transport.

(2523) Den 28 Februarij 1856. E. Simons Pz. aan M. Sweins, van een stuk van het Erf op den hoek van de *Rust en Vrede* en *Weide straten*, N. W. La. D No. 52*b*. O. W. La. D No. 242*b*.

Paramaribo, den 29 Februarij 1856.

De Griffier bij het Geregtshof,
MARTINI VAN GEFFEN.

Paramaribo, den 27 Februarij 1856.

(3219) Alzoo A. Gracia Wijngaard, zich aan het Collegie van Commissarissen voor het Departement der *Onbeheerde Boedels*, heeft geadresseerd, verzoekende voorloopige uitbetaling te bekomen zijner vordering ten laste van ½ gedeelte van den houtgrond *La Deligence*, als ½ aankomende den boedel Salomon de la Parra en ½ de erven Semuel Haim de la Parra.

Zoo wordt daarvan mits deze aankondiging gedaan ingevolge art. 4 der Publicatie van den 5 December 1843 (G. B No. 8).

De Secretaris bij het Collegie voornoemd,
J. ELLIS.

Paramaribo, den 27 Februarij 1856.

(3218) In opvolging van art. 26 van het Reglement voor het Departement der *Onbeheerde Boedels*, worden belanghebbenden hierbij geinformeerd, dat de boedelbeschrijvingen van de *insolvente* boedels van Johannes Olorius en John Henry François Worsdell, alsmede van den gerepudieerd gemeenschappelijken boedel van Nicolaas Gerrit Vlier en nagelatene huisvrouw Anna Elisabeth Heuland, benevens de rekeningen en verantwoording en daarop geformeerde balance; gedurende den tijd van *drie* weken ter Secretarie van het Collegie van Commissarissen voor het Departement der *Onbeheerde Boedels*, ter *visie* liggen, met inthimatie, om, wanneer de Crediteuren eenige aanmerkingen, hetzij op de gegrondheid en de hoegrootheid der daarbij voorkomende schuldvorderingen, hetzij op de rangschikking der Crediteuren of eenige remarques of debatten op de rekeningen en verantwoording mogten hebben, daarvan binnen den tijd van *drie* weken, na den dag waarop de bevoegdheid om van deze stukken *visie* te nemen, is geëxpireerd, bij eenig behoorlijk schrifture aan Commissarissen te doen blijken.

De Secretaris bij het Collegie voornoemd,
J. ELLIS.

SEQUESTERS

der plantaadje *Livorno* Erven L. E. H. Forberger, bieden bij inschrijving, het hoogste bod goedgekeurd wordende, te koop aan, tegen *kontante betaling*:

P. m. **13 VATEN SUIKER,**

om voor rekening en risico van den kooper, binnen 8 dagen, van plantaadje af te halen.

Zullende de inschrijvings-billetten ter Griffie van het Geregtshof tot **HEDEN MORGEN** ten *negen* ure, worden aangenomen. [3214]

Paramaribo, den 1 Maart 1856.

Nieuwstijdingen.

Paramaribo, *den* 29 *Februarij* 1856.

Onze per de mail, over Demerary, ontvangen berigten tot 2 Januarij, behelzen weinig belangrijks.

Uit het Moederland was geen politiek nieuws ten gevolge van het voortdurend reces der kamers. Men meldt intusschen dat de Tweede Kamer tegen den 5n. Februarij bijeengeroepen was, om hare werkzaamheden te hervatten. De memorie van beantwoording van den heer Van Hoëvell, ter zake van de door dien heer voorgestelde parlementaire enquete in de kwestie der O. I. duitenplaatjes, wordt in de organen der tegenpartij hevig gegispt; men wil dat de voorstellen ten doel hebben, den tot Gouverneur Generaal benoemden oud minister van kolonien, in zijn zedelijk gewigt te treffen, en geeft den raad, dat de kamer geen deel neme aan eene verdere behandeling der zaak. Aan de voorgestelde nieuwe indeeling van het rijk in kiesdistricten was mede geen algemeen gunstig ontvang ten deel gevallen. Vooral de kiezers van het district Almelo (van waar de heer Van Hoëvell is afgevaardigd) verzetten zich tegen de splitsing van dat distrikt, en hadden bereids een adres deswege aan de kamers ingezonden. Ook uit de provincien Zeeland en Noord-Holland had men meer of min-wigtige bezwaren tegen de voorgestelde nieuwe regeling aan de regering doen kennen.

— De hoop op den Europeschen vrede, zoo sterk verlevendigd door de tijding, dat de keizer van Rusland de Oostenrijksche voorstellen heeft aangenomen, had een geduchten invloed op de graanprijzen uitgeoefend; de tarwe was meer dan *f* 50 per last gedaald en de rogge op sommige markten *f* 2,50 per mud; de fondsen namen daarentegen eene hooge vlugt.

— Onder de niet tegengesproken geruchten behoort, dat er eene reorganisatie van het departement van oorlog op handen was.

— De weersgesteldheid was in Nederland bij uitstek gunstig en zacht; sedert den 16n. Januarij had het opgehouden te vriezen. De scheepvaart was sedert dien tijd geheel hersteld en deed allerwege hare weldadige bedrijvigheid gevoelen. Den 21n. Januarij heeft er echter een kortstondige doch hevige storm gewoed, die zich ook in Engeland en Belgie heeft doen gevoelen, waardoor onderscheidene streken van Nederland, vooral Noordbraband en Gelderland, geteisterd werden. — De wind of hoos was zoo hevig, dat onderscheidene woningen op verschillende plaatsen zijn nedergeworpen, vele boomen ontworteld, huizen van schoorsteenen en honderde molens van daken of wieken beroofd zijn geworden. Te Axel (Zeeland) vielen de vogels bedwelmd op den grond. — Ook in Overijssel is veel schade toegebragt.

— In de zitting van de natuurkundige afdeeling der koninklijke akademie van wetenschappen, den 26n. Januarij te Amsterdam gehouden, heeft de heer van Oordt, ook namens den heer Miquel, rapport uitgebragt op de in hunne handen gestelde Surinaamsche houtsoorten van den heer Sijpesteijn. Na eene wetenschappelijke discussie over den aard en de conservatie dier houtsoorten, waaraan de heeren Mulder, Harting, Van Oordt, Van Geuns en de Vriese deelnamen, is op voorstel van den heer G. J. Mulder besloten eene commissie te benoemen, die de akademie nader zal voorlichten omtrent deze zich meer en meer ontwikkelende tak van industrie, den aard, de duurzaamheid, in vergelijking der Surinaamsche houtsoorten met de Europesche enz. Tot leden dier commissie zijn benoemd de HH. G. J. Mulder, Miquel, Van Oordt en Harting.

— Den 29 Januarij heeft in de residentie, in de zaal der Eerste kamer van de Staten Generaal de plegtige uitreiking plaats gehad der bekrooningen ter Parijsche tentoonstelling. Nadat de Heer W. J. C. A. van Hasselt en J. Wittering verslag hunner handelingen gedaan hadden, nam de minister van Binnenlandsche Zaken het woord en hield eene gepaste aanspraak tot de bekroonden en daarna had de uitreiking plaats. Er werden geschonken 2 gouden eeremedailles, 16 zilveren med. 1e. klasse, 46 bronzen en 58 eervolle vermeldingen. Deze cijfers bewijzen dat de nederl. industrie met meer eer uit het strijdperk komt, dan tijdens de Londonsche tentoonstelling. Het getal bekrooningen, te zamen 120, overtreft dat der inzenders te Londen, hetwelk maar 114 bedroeg, terwijl 28 bekrooningen (1 raads medaille, 16 prijs medailles en 11 eervolle meldingen) werden uitgereikt. Een gastmaal besloot het feest.

— De laatste berigten omtrent de kwestie van den vrede zijn hoogst belangrijk. Rusland heeft het Oostenrijksch ultimatum *onvoorwaardelijk* als een grondslag tot onderhandeling aangenomen, en ditmaal schijnt zijne bedoeling opregt te zijn, zoodat men algemeenen grond heeft, een op handen zijnden vrede als zeer waarschijnlijk te beschouwen. Er bestaat geen twijfel of de toestand van Rusland zelven, zijne vrees voor de gevolgen van een beslissenden aanval in de Oostzee in het voorjaar, hebben hem zich deze onderwerping doen getroosten; doch niet minder is het daartoe genoopt geworden door de vertoogen van buiten, en de ferme houding van Oostenrijk, de beweeggronden van Pruissen, de oogenschijnlijke afval van de andere staten des Duitschen verbonds hebben er niet weinig toegebragt om den Keizer tot dit besluit te brengen. Ofschoon men nu Dresden, dan Weenen, vervolgens Frankfort of Brussel en eindelijk London of Parijs als de plaats noemde waar, een vredescongres of, zoo men wil, vredesconferentien zullen gehouden worden, is het beslist dat dit te Parijs zal geschieden.

Reeds zijn de afgezanten welke de verschillende belanghebbende mogendheden in dit kongres zullen vertegenwoordigen, benoemd, en verwacht men veel goeds van het benoemen door Rusland van den baron Brunow, de gezant die het hof van St. Petersburg zoo lang en met zulk wederzijdsch genoegen te Londen vertegenwoordigde. Engeland zal er vertegenwoordigd worden door Lord Clarendon en zijnen tegenwoordigen ambassadeur te Parijs, Lord Cowley. Behalve Baron Brunow, wordt ook Graaf Orloff van de zijde van Rusland genoemd. — Oostenrijk zal er vertegenwoordigd worden door Graaf Buol en de Hubner; Turkye door zijnen tegenwoordigen gezant te Parijs: Mehemedi Djemil Bey en door Fuad Effendi; Sardinie door den Graaf d'Azeglio, bijgestaan door den markies de Villa Marina; terwijl men als Fransche gezanten Graaf Walewski en Bourqueney noemt. Of Pruissen tot dit kongres zal toegelaten worden betwijfelt men zeer, ofschoon ook de Pruissische dagbladen voorwenden dat zulks noodzakelijk het geval moet zijn.

— Op den 15 Jan. heeft zijne Hoogheid de Hertog van Cambridge, in naam van H. M. Koningin Victoria, en in tegenwoordigheid van Keizer Napoleon, 14,000 Engelsche medailles aan de, van het tooneel des oorlogs teruggekeerde fransche troepen uitgedeeld. De troepen werden tot dat einde op de Place de Carousel bijeengetrokken; de plegtigheid moet zeer indrukwekkend geweest zijn.

In onzen districten *Coronie* en *Nickerie* heerschte eene gewenschte rust.

De Demerarysche Couranten deelen het berigt mede dat de rust in Georgetown ernstig verstoord is geweest, waartoe opruijende toespraken van zekeren dweepzieken John Sayers Orr, (een inboorling van Demerarij, die zich in Amerika en in Groot-Brittannie, alwaar hij in de wandeling bekend was onder den bijnaam van den *Engel Gabriel*, berucht gemaakt heeft) aanleiding hebben gegeven. — Reeds in New-York, Greenock en Glasgow is hij oorzaak van gisting onder het volk geweest. Te Georgetown wist hij de gemoederen zoo zeer tegen de Portugezen op te hitsen, dat deze het slagtoffer van vernieling zijn geworden.

Door krachtige maatregelen van het bestuur is de rust hersteld geworden. De belhamels zijn, benevens hunnen engel Gabriel, in de gevangenis geworpen en zullen voorbeeldig gestraft worden.

De Amaril.

Er wordt zeker niets op aarde gevonden, of het heeft zijn nut. Wanneer men dit nut, ten aanzien van sommige aardsche ligchamen, niet doorziet, er bestaat groote waarschijnlijkheid, dat het toch eenmaal aan den dag zal worden gebragt. Vele stoffen, die thans reeds met het beste gevolg worden aangewend, lagen vroeger, zoo het scheen, doel en nutteloos op of in de aardkorst; zelfstandigheden, die heden eene zeer onbeduidende waarde hebben, kunnen morgen, door eene geheel nieuwe aanwending, eene werkelijk groote belangrijkheid verkrijgen. Dit kan ook niet anders: de wetenschap openbaart al hare geheimen aan den mensch niet op eenmaal; elke dag brengt ons op het spoor van nieuwe natuurwetten. Met de vordering in beschaving worden nieuwe behoeften geboren, en het streven om daarin te voorzien oefent onze verstandelijke kracht en scherpt onzen kunstzin, en op deze wijze is het dan ook dat wij telkens nieuwe eigenschappen in de stoffen of zelfstandigheden ontdekken, die wij vroeger onze aandacht niet waardig keurden. Maar er zijn ook stoffen, wier gebruik of aanwending, zoo oud is als de wereld, wier nut zeer uitgebreid is, en waaromtrent het meerendeel der menschen toch de grootste onverschilligheid aan den dag legt. Wat weet men bijv. van den amaril? Wie denkt er zelfs aan, om er zich van te bedienen, buiten dat gering aantal personen, dat hem in zijn bedrijf gebruikt? Wat beteekent amaril voor het negen tiende gedeelte onzer lezers? Een zwartachtig grijs poeder, eene soort van zand, dat wel eens in de huishouding gebruikt wordt, om het haardgereedschap te poetsen en om naaldenkussentjes op te vullen. — Het kan derhalve niet ongepast heeten, om de aandacht op die stof te vestigen, daar zij toch een belangrijk voorwerp van handel en eene bron van welvaart uitmaakt voor de landen, waarin men haar aantreft, terwijl bovendien zonder haar onze spiegels slechts onzuivere en zwakke beelden zouden terugkaatsen, onze gezigtkundige werktuigen zeer onvolmaakte lenzen zouden bezitten, het staal zijn schitterenden glans zou missen en de slijpers van edelgesteenten een zeer nuttig hulpmiddel in de uitvoering van hun bedrijf zouden derven.

Het schijnt, dat de Grieken den amaril reeds kenden als eene stof tot polijsten geschikt. Schier in elke Europesche taal heeft de naam dier zelfstandigheid zijn Griekschen oorsprong behouden; maar de Grieken waren niet bekend met de latere ontdekking, dat vele edelgesteenten, zoo als de saffier, de robijn en andere, eene en dezelfde stof uitmaken met den zoogenaamden amaril. De scheikundige ontleeding heeft aangetoond, dat deze mineralen uit ongeveer zeven tienden kleiaarde en uit drie tienden keizelaarde en ijzeroxyde bestaan. Het is alleen de onderlinge rangschikking der atomen, die het verschil in uiterlijk aanzien tusschen deze stoffen zoo in het oog loopend maakt.

Ten tijde van Plinius, verkregen de steenslijpers en steengraveurs hunnen amaril uit het eiland Naxos, in den Griekschen archipel gelegen. Voor zoo verre wij weten heeft dit eiland sedert dien tijd niet opgehouden deze stof te leveren. Tournefort en Dr. Clarke hebben beiden de twee amarilmijnen van Naxos beschreven, die toen gedurende hun bezoek op dat eiland waren ontgonnen. Ten tijde van Tournefort, en dus ongeveer anderhalve eeuw geleden, waren deze mijnen in het laagste gedeelte eener vallei gelegen; maar de bewoners vonden ook amaril onder het bebouwen van den grond, en bragten dien aan den oever. Die stof was zoo goedkoop, dat de Engelschen haar als ballast, tegen ongeveer drie gulden de acht en twintig centenaars, in hunne schepen laadden.

In het begin der tegenwoordige eeuw had de amaril aan de markt te Londen nog geene hoogere waarde dan zes en een halven gulden de honderd pond.

Hoewel de amaril van Naxos komt, heeft hij gewoonlijk den naam van Smyrnasche amaril, omdat men hem gewoonlijk te Smyrna naar Engeland inlaadt. Die naam dient daarenboven tot onderscheiding van den amaril, dien men uit midden-Azie verkrijgt. Op den top van den berg Gumuch Dagh, 12 mijlen van Corinthe gelegen, vertoont zich de amaril in kleine oneffenheden, die, onregelmatig op de oppervlakte van eene soort van blaauwachtig marmer zijn verspreid. Wordt het marmer gebroken, dan vindt men den amaril er binnen in, onder den vorm van afgeronde stukken, gelijk dit wel eens met het goud het geval is. Aan den voet des bergs liggen evenwel groote blokken uitgestrekt die dertig of veertig ton wegen. De afzonderlijke blokken worden bij voorkeur bewerkt, daar de lagen onder de aardkorst moeijelijker te ontginnen zijn.

De Amerikanen schijnen in den laatsten tijd eene groote waarde te hebben gehecht aan het delven van den amaril; althans een paar jaren geleden, werd vermeld, dat Dr. Lawrence Smith, gedurende zijn verblijf te Smyrna, eene amaril-mijn had ontdekt, van welker bestaan men toen nog niets wist. Smith had de Turksche regering daarvan verwittigd, welke eene commissie benoemde om de zaak te onderzoeken, en thans reeds is het product van die mijn een handelsartikel geworden.

De ontginning van zulk eene mijn is, naar het schijnt, zeer eenvoudig: de verwering, of natuurlijke ontleding der rots, waarin de amaril zetelt, maakt het winnen van genoemde zelfstandigheid gemakkelijk. De grond, die een amarilblok omringt, heeft meestal eene roodachtige tint, en deze dient dan ook wel tot kenteeken van de aanwezigheid dier stof. De amaril heeft op de stalen punt van het werktuig, waarmede men den grond onderzoekt, eene eigenaardige uitwerking, waarin men een ander blijk vindt van zijne aanwezigheid daar ter plaatse, zoo het onmogelijk is deze op het gezigt te onderkennen. Indien de amarilblokken te zeer weerstand bieden aan den hamer, zoo onderwerpt men ze gedurende eenige uren aan de werking van het vuur, opdat zij hunne vastheid zouden verliezen; en daar gewoonlijk de amaril op den rug van paarden of kameelen buiten de mijn wordt gevoerd, zoo gebeurt het dikwijls, dat men verpligt is om aanzienlijke amarilblokken te verlaten, dewijl men geene werktuigen bezit, om ze te verbrijzelen.

De mijnen, die men op Naxos ontgon, behooren aan de Grieksche regering; die van Klein-Azie aan het Turksche bestuur; en elk dier gouvernementen tracht natuurlijk voordeel uit dat bezit te trekken. De amaril van Marocco werd, van het begin dezer eeuw tot aan het jaar 1835, voor 6 a 8 pond sterling de ton verkocht; maar in laatstgenoemd jaar, of daaromtrent, kocht een Engelsch koopman uit Smijrna van het Grieksche bestuur het monopolie van den amaril. De koopman, het voorbeeld van eenige zijner landgenooten, betrekkelijk den steenkolenhandel, volgende, wist het zoo verre te brengen, dat hij zijne producten verkocht, bijna tegen zoodanigen prijs als hij goedvond te bepalen, en in weinige jaren rees de waarde van de ton amaril van 7 tot 30 pond sterling. Maar toen Smith, zoo als boven gezegd is, in 1847 de mijnen in de nabijheid van Smijrna ontdekte, tot welke ontdekking hij door een Smijrnaschen slijper gebragt was, werd aan het monopolie van Naxos een verschrikkelijke slag toegebragt. Het monopolie der nieuwe mijnen werd door het Turksche gouvernement afgestaan aan een anderen Smijrnaschen koopman, en de mededinging der beide amarilgravers deed den prijs dalen tot 20, 15, en 10 pond sterling; een prijs, die bij wijziging van het Turksche tarief nog lager zal moeten loopen. De reeders zullen alsdan den amaril tot een zeer lagen prijs in Engeland kunnen binnenvoeren, dewijl hij hun zal dienen als ballast voor de schepen, die minder beladen de havens weder binnenloopen, dan zij ze verlieten. Zoowel hier als overal elders, ziet men dus tot welke treurige gevolgen het monopolie leiden moet. Doch keeren wij tot ons onderwerp terug.

De amaril, moet, alvorens hij op verschillende wijze kan worden aangewend, een aantal zorgvuldige bewerkingen ondergaan. Men begint met de groote amarilblokken door middel van hamerslagen in kleine stukken te breken, waartoe soms de hulp van het vuur wordt ingeroepen. Deze stukken stampt men daarna weder fijner met zware stampers, door werktuigen bewogen even als de groote smeedhamers in de grofsmederijen. Men zal welligt meenen, dat de verbrijzeling in vijzels met zware stampers minder volkomen en niet zoo snel kan geschieden als het verpletteren door ijzeren rollen of cylinders; maar men merke hierbij op, dat de kleine stukjes amaril, wanneer zij van onder den stamper komen, eene meer hoekige en onregelmatige gedaante hebben verkregen dat bij het verbrijzelen van cylinders mogelijk is, en dit hoekige of liever dat scherpe begunstigt zeer de hierna te melden bewerkingen.

Als de amaril genoegzaam gestampt is, worden de groffe stukken door metaalglas gezift, de fijnere door zeven van neteldoek geschud. De zeven van metaalglas zijn niet alle even fijn; de wijdte der mazen verschilt van twee tot twintig op de vierkante Ned. duim. De grofste korrels, die men door zulk eene opvolgende zifting verkrijgt, hebben ongeveer de grootte van een mosterdzaad, maar voor de werktuigfabrieken maakt men den amaril somtijds zoo grof als peperkorrels. Het spreekt van zelf, dat in den omtrek van de plaats, alwaar de stampers hunne dienst verrigten, op de tafels en planken zich eene zeer fijne amarilstof verspreidt; dit stof verzamelt men, ten einde het als den fijnsten amaril in den handel te brengen.

Een merkwaardig bewijs voor de talrijke diensten, die de amaril bewijst, vindt men in de omstandigheid, dat elke graad van fijnheid zijn eigenaardigen naam heeft en voor een bijzonder doel bestemd is. Zoo is er bijvoorbeeld, korrel amaril, grove amaril, fijne amaril, super fijnen amaril, bloem van amaril, fijne bloem van amaril enz. De instrumentmakers, en vooral de vervaardigers van gezigtkundige werktuigen, hechten, overeenkomstig het doel, dat zij door den amaril willen bereiken, eene zeer hooge waarde aan den graad zijner fijnheid. De spiegelmakers gebruiken eene verbazende hoeveelheid amaril, om hunne groote glazen platen te polijsten, en het amarilpoeder, dat zij gebruiken, wordt nog door eene bijzondere soort van wasschen gezuiverd. Dit wasschen geschiedt op de volgende wijze:

Twaalf tot vijftien koperen cijlinders, die eene gelijke hoogte hebben, maar wier wijdte van acht Ned. duim tot eene el verschilt, worden naast elkander geplaatst; alle zijn aan het bovengedeelte van eene kleine buis voorzien, welke buizen derhalve de cijlinders in onderlinge gemeenschap stellen. De grootste of laatste heeft eene buis boven aan den rand, waaruit het vocht kan wegvloeijen, zoo het vat te vol is. Al deze cijlinders worden met schoon water gevuld, en het amarilpoeder goed met water vermengd, in een bak gedaan, dien men door middel eener pijp met den naauwsten of eersten der cijlinders in gemeenschap brengt. Is de toestel alzoo in orde gebragt, dan laat men de soort van amarilmelk uit den genoemden bak langzaam in den kleinsten cijlinder overvloeijen. Wordt deze laatste te vol, zoo vloeit het vocht er door de gemeenschapsbuis uit en in den tweeden cijlinder, terwijl het water voortdurende den fijneren amaril medevoert, maar den groveren op den bodem des eersten cijlinders laat liggen. Dezelfde verschijnselen doen zich voor bij den tweeden en derden cylinder, en de amarildeeltjes worden derhalve des te fijner naar mate de middellijn der cylinders of hunne wijdte grooter wordt, zoodat in den cijlinder van een el wijdte of in den grootsten, de amarilpoeder zijnen hoogsten graad van fijnheid erlangt. De amaril op deze wijze naar zijnen graad van fijnheid verdeeld, wordt eindelijk verzameld en gedroogd.

In de werkplaatsen, waar men glazen slijpt, worden de glazen platen die hobbelig en rimpelig de smelterij verlaten, paar aan paar op elkander gelegd, met eene laag nat zand er tusschen, en zoo de een tegen de andere gewreven. Hierdoor worden zij wel effen, maar de oppervlakte blijft dof en gekrast, en behoort dus gepolijst te worden, ten einde haar doorschijnend te maken. Dit polijsten nu geschiedt met amarilpoeder, dat allengs een hoogeren graad van fijnheid verkrijgt.

De wijze hoe men den graad van hardheid of scherpheid van den amaril beoordeelt is allezins vermeldingswaardig.

Men stampt de stukjes amaril in een diamant-vijzel; zift het daardoor verkregen poeder door eene zeef van ongeveer zestig mazen op de vierkante centimeter, en weegt het af. Met dit poeder wrijft men, door middel van een agaten wrijfsteen eene glazen schijf die vooraf gewogen is. Na dit werk een tijdlang te hebben volgehouden, weegt men den amaril en de glazen schijf, om alzoo te leeren kennen welke hoeveelheid glas door den amaril is weggenomen. Men beproeft op dezelfde wijze en onder dezelfde voorwaarden drie of vier stalen van amaril, en die, welke de grootste hoeveelheid glas in een gegeven tijd wegslijpt, is de hardste en bij gevolg de beste. Dr. Lawrence Smith heeft opgemerkt, dat indien men een zekeren tijd noodig heeft, om met goeden amaril eene glazen ruit tot op de helft zijner dikte te slijpen, men met blaauwen saffier daartoe slechts vier vijfden van den tijd behoeft. Deze proef bewijst dat de saffier, wat hardheid betreft, verreweg de voorkeur verdient boven den amaril. Wij weten niet welk hulpmiddel men in den handel te baat neemt om de hardheid van den amaril te onderzoeken, maar Dr. Smith heeft zijne wijze van handelen gegrond op de omstandigheid, dat de agaat hard genoeg is, om weerstand aan den amaril te bieden, en daarentegen het glas week genoeg om er door te worden aangegrepen. De proef is, wat het wezen der zaak betreft, onafhankelijk van den tijd welken en de hevigheid waarmede men wrijft, want zoodra de amaril een zekeren graad van fijnheid heeft verkregen, houdt hij op om glas aan te grijpen, en de verkregene uitkomst is alzoo volkomen bepaald.

Het amarilpapier, amarillinnen, de amarilstaaf, de amarilkoek, al deze poets- of slijpmiddelen, worden door den naam zelf verklaard. Het amarilpapier, is niets anders dan papier, waarop korrels amaril door lijm zijn vastgehecht. Het papier, voor dit gebruik bestemd, wordt uitsluitend ook daartoe vervaar-

digd; het is ruw, maar buigzaam. De amaril, waarmede het bedekt wordt, bezit vijf of zes verschillende graden van fijnheid, al naar de grootte van de mazen der zeef, waardoor de korrels gevallen zijn. Men smeert met een kwast eene sterke lijmsoort er op, en strooit er door eene zeef amarilpoeder over. Wordt dit papier gebruikt, dan legt men het gewoonlijk op een latje; gaat er eveneens mede te werk, als met eene vijl. De amaril polijst zachter, wanneer men hem met olie bevochtigt. Het eenige verschil, dat er tusschen amarilpapier en amarillinnen bestaat, is, dat in het laatste door sterk doek vervangen wordt. Voor huishoudelijk gebruik verdient het laatste boven het eerste de voorkeur, omdat het sterker is; de smeden en instrumentmakers bedienen zich echter meestal van amarilpapier. Het kan niet overtollig geacht worden, hier te vermelden dat het glaspapier en zandlaken enz. slechts verscheidenheden zijn van het schuurpapier in het algemeen. Het glaspapier wordt veel door schrijnwerkers gebruikt.

De derde soort van slijpmiddelen, boven vermeld, was de amarilstok, bestaande uit eene lat, die men met eene laag sterke kleefstof bedekt, en daarna in de amarilpoeder dompelt. Men geeft hem somtijds eene tweede laag lijm en legt daarover heen weder eene laag amaril. Het alzoo bereide hout biedt meer weerstand en duurt langer dan het amarilpapier. Aan ieder einde van zulk een hout wordt een greep of handvat bevestigd.

Den amarilkoek maakt men van amaril en was, welke stoffen men door elkander mengt, terwijl het was nog goed warm is; men laat het mengsel stollen, door het in koud water te werpen; eene langzame stolling zou den amaril doen zinken. Deze koeken worden gebruikt, om de slijp- of polijstrollen der draaibank te besmeren.

Er is nog eene andere soort van stof, bekend onder den naam van *papier à la pâte d'émeri*: dat is papier van amarilpap bereid; het dient als aanzetriem voor scheermessen en wordt anders gemaakt dan het gewone amarilpapier. Men mengt namelijk onder de papierpap eene zekere hoeveelheid buitengewoon fijne amaril- en glaspoeder, en maakt er een papier van, dat men op een plankje spant, en vervolgens met een weinig olie bevochtigt: alzoo verkrijgt men zeer goede aanzetriemen bij het scheren. Eindelijk zijn ook nog de zoogenaamde papieren leitjes en de memorieboekjes, waarin men met een metalen potlood schrijft, wijzigingen van het papier, dat met amaril bereid is.

Men maakt in Engeland, sedert een dozijn jaren, slijpsteenen van amaril. Het zijn schijven, waarmede men slijpt, polijst, glas snijdt enz. Tot hare zamenstelling mengt men grof amarilpoeder met fijngemaakte kleiaarde, en maakt er, door bevochtiging, een dikken brij van; deze wordt vervolgens in een vorm geperst, gedroogd en in een oven gebakken; de de klei hecht de amarildeeltjes te zamen tot eene enkele massa, die zeer spoedig de voorwerpen, die men er mede slijpt, aangrijpt. Ook aan de slijpsteenen geeft men verschillende graden van fijnheid.

Men zal misschien meenen dat de tripol- (tripel-) aarde of *terre pourrie* zoo overbekend bij hen, die zich met zilver-poetsen bezig houden, slechts eene wijziging van den amaril is. Dit is zoo niet: de beide stoffen zijn zeer van elkander onderscheiden. Men noemt de bedoelde zelfstandigheid tripoli, omdat men ze het eerst uit Tripoli getrokken heeft. Men vindt haar in leijen, chalcedonen, steenkolen, in asphalt enz. Eenigen hielden den tripel vooral voor eene kiezelaardige — anderen voor een kleiaardige stof; dezen gaven hem eenen vulkanischen oorsprong; genen hielden hem voor een nederslag uit eene vloeistof. De mineralogen onderstelden, dat de tripel slechts eene eigenaardige wijziging was van den kalksteen; maar na de gewigtige ontdekking van den beroemden mikroskopist Ehrenberg heeft men de zaak uit een ander oogpunt gaan beschouwen. Deze nauwkeurige waarnemer heeft namelijk gevonden, dat de tripel van Bohemen en Toscane slechts een organisch voortbrengsel is; dat hij bestaat uit de overblijfselen, of liever uit de schelpen van infusiediertjes. Ehrenberg beschreef ze met behulp van zijn mikroskoop zoo getrouw, dat hij hunne overeenkomst met de nog levende soorten konde aantoonen en in vele gevallen hunne identiteit of volkomene gelijkheid met deze laatste aanwijzen. Zulk een versteend leven geeft inderdaad stof voor eene merkwaardige studie. En hoe groot is het ligchaam dier wezens die eenmaal met leven waren begunstigd? Konde men honderd vijftig dezer diertjes naast elkander leggen, dan zouden zij nauwelijks de lengte van eene Ned. streep beslaan. (*W. B.*)

Burgerlijke Stand.

Van den 22sten tot den 28sten Februarij 1856 zijn alhier ingeschreven, als overleden:

Den 22sten, Joseph Emanuels, echtg. van Sara Ezechiels, 61 jaren. — Den 23sten, Johanna Margaretha Dompig, 53 jaren. — Den 24sten, Gerrit Cornelis de Borst, 38 jaren. — Idem, Francis Elisabeth Louwerman, 22 jaren. — Idem, Francina Henrietta Magdalena Wanner, 12 jaren. — Den 25sten, Herbert Mac Kenzie, 39 jaren. — Den 26sten, Zwarin (gepasporteerde Guide), naar gissing 70 jaren. — Idem, Johan Carolus Marius Betting, ruim 4 jaren. — Idem, Antje van Joseph Salomon Sanches, 77 jaren. — Idem, Abraham Robles, zoon van David Tama en Sara Robles, 2 j. — Den 28n., Sara, dochter van Jacob Coenraad Gomperts en Rebecca del Monte, 1 jaar en 3 maanden.

Publieke Veilingen.

Bij het Departement der Onbeheerde Boedels.

VRIJDAG, den 29 Februarij 1856.

Het Huis en Erf aan de Wageweg straat, N. W. La. B No. 94, aankomende den boedel J. E. Dijon Barends. — *f* 2,500. — H. S. Philips.

De *helft* in het bloote Erf aan de Graven en Soldaten straat, N. W. La. B No. 19, toebehoorende den boedel G. C. Goedschalk wed. F. J. Marcus, en *een zesde* in evengemeld Erf aankomende S. Goedschalk. — *f* 126. — Simon Abendanon Sz.

Handels-Berigten.

Amsterdam, 26 Januarij.

Koffij zeer stil, overigens onveranderd; alleen werden deze week ca. 700 b. en 30 v. *Surin.* in veiling tot *f* 6⅝ a 8¼ verkocht.

Suiker. *Ruwe.* De markt is in eene vaste stemming. Verkocht zijn ruim 1750 kranjangs en kanassers *Java* zeilende tot *f* 5 a *f* 5½ onder de November-veiling voetstoots en 30 vaten *Surinaamsch* tot *f* 31¾.

Amsterdam, 27 Januarij.

Suiker. *Ruwe.* De tegenwoordige prijsnotering is *Surinaamsch f* 30 a *f* 37.

Rotterdam, 30 Januarij.

De prijsnotering van *Surin.* Katoen is *f* 30 a *f* 44 c. *Nickerie f* 33 a *f* 44 c.

Scheepvaart.

Aangekomen.

Den 28sten Feb., de Eng. schoenerbrik *Agnes*, kapt. Pollan.

Idem, de Eng. schoener *Excelsion* kapt. Dorone.

Den 29n., de koloniale schroefstoomboot *Paramaribo*, kapt. J. F. Meijer.

Idem, de Nederl. schoener *Defiance* kapt. J. W. Bechtold. — Allen van Demerarij.

Idem, de Fr. schoener *La belle Poule*, kapt. M. Giaimo, van Gaijenne.

Uitgeklaard.

Den 29n. de Eng. brik *William Sorlie* kapt. J. Gilchrist, naar Clijde, lading: 840 vaten Suiker 558,748 pond, 50 balen schoone katoen 16,435 pond, 35 vaten Rum 4,262 gallons, 119 balen en 35 vaten Katoenpitten 16,564 pond.

Idem, het schip *Anna Arnoldina*, kapt. D. M. van Wijk, naar Amsterdam, lading: 211 vaten Suiker 294,620 pond, 20 balen schoone Katoen 71,000 pond, en 3 vaten Arrowroot 441 pond.

Gearriveerd.

In Texel.

Den 24sten Januarij ll., *Stad Stavoren*, kapt. Hoekstra. — Den 25sten, *Anna Maria Henriette*, kapt. Boe. — Idem, *Javaan*, kapt. Eijlers. — Den 29sten, *Voorwaarts*, kapt. Kikkert.

Te Liverpool.

Den 17n. Jan. ll., *Don Antonio*, kapt. Enkel.

Te Clyde.

Den 16den Jan., *Tiger*, kapt. Meijer. — Den 27n. *Emma Graham*, kapt. Ditchburn. — Allen van hier.

Uit Falmouth naar herwaarts gezeild.

Den 27n. Jan., *Jan Visser*, kapt. van Driest.

Scheepstijdingen.

WEIJMOUTH 31 Dec. Het schip *Adrianus en Willem*, kapt. Smith qq. van Suriname naar Amsterdam, is heden morgen, 20 mijlen ZZO. van Portland overzeild en daarna bij St. Albans Hoofd gezonken, doch het volk en de passagiers gered en alhier aangebragt.

Schepen in Lading.

NAAR AMSTERDAM.

Cuba, kapt. Zeijlemaker, adres bij F. P. Bouguenon. — Sluit 4 dezer.

Suriname, kapt. P. Reijntjes, adres bij Gisius en Co. — Sluit 4 dezer.

Texel, kapt. H. J. Hubert, adres bij Gisius en Co. Sluit 20 dezer.

Goede Verwachting, kapt. A. R. de Lang, adres bij Gisius & Co. — Sluit 25 dezer.

Calijpso, kapt. D. R. Nolles, adres bij H. C. Levy.

Noord Holland, kapt. F. C. Overeem, adres bij F. P. Bouguenon.

Willem en Carel, kapt. N. D. Steenveld, adres bij H. Degenhard.

Plata, kapt. J. H. Henning, adres bij F. P. Bouguenon.

Anna Elisabeth, kapt. Teensma, adres bij J. G. Fonseca Fz.

ADVERTENTIEN.

3 *Clarifiers*

worden te KOOP gevraagd door

[3213] THOMAS GREEN.

Zekere en bepaalde genezing van scorbutieke uitslag, huidziekten, zeere beenen, zweren en verouderde kwalen.

Het is eene daadzaak, dat de zalf van HOLLOWAY de eenigste is, wier goede uitwerking onfeilbaar is. In gevallen, waar de voornaamste genees- en heelkundigen de hoop opgeven, heeft hare genezende kracht eenen onmiddelijken omkeer in de ziekte ten gevolge had; en wanneer zij volgens het voorschrift dat bij elken pot is gevoegd, met de pillen te gelijk gebruikt wordt, dan wordt door de vereenigde kracht dezer middelen de meest pestachtige ziekte genezen, zonder dat de lijder het minste ongemak meer daarvan bespeurt.

Deze *zalf* en *pillen* zijn alhier verkrijgbaar gesteld bij den Apotheker A. B. DE VRIES, aan de *Zwartenhovenbrug straat*, a *f* 1 en *f* 3. (3215)

Gedrukt bij J. C. MULLER Az.